

Oktober 2013

Samfundsøkonomisk regnskab for internationale studerende på DTU

Sofie Bødker · Rasmus Højbjerg Jacobsen



CEBR

CENTRE FOR ECONOMIC AND BUSINESS RESEARCH

EN DEL AF COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL

Samfundsøkonomisk regnskab for internationale studerende på DTU*

25. oktober 2013

Forfattere:

Sofie Bødker

Rasmus Højbjerg Jacobsen

CEBR – Centre for Economic and Business Research

Copenhagen Business School

Porcelænshaven 16A, DK-2000 Frederiksberg

T: +45 3815 3494

W: www.cebr.dk

* Denne rapport er udarbejdet for Danmarks Tekniske Universitet. Fortolkninger og konklusioner i rapporten er udelukkende forfatterens ansvar. De udtrykker ikke nødvendigvis synspunkter hos Danmarks Tekniske Universitet.

Indhold

Opgaven	4
Sammenfatning.....	6
1 Indledning	9
2 Data og beskrivende statistik.....	11
2.1 Datagrundlag	11
2.2 Beskrivende statistik for analysepopulationen	13
2.3 Internationale studerende, der bliver i Danmark	15
3 Samfundsøkonomisk analyse	21
3.1 Cost-benefit analysen	21
4 Konklusion	29
5 Appendix.....	31

Opgaven

CEBR har i perioden februar-oktober 2013 gennemført dette projekt finansieret af Danmarks Tekniske Universitet (DTU). Projektet har haft som formål at opstille og beregne et samlet samfundsøkonomisk regnskab for internationale studerende på DTU. Dette regnskab skal udover de direkte uddannelsesomkostninger også tage højde for, at nogle studerende vælger at blive i Danmark efter studierne og derfor bidrager til det danske samfund.

Projektet har undervejs været fulgt af en gruppe af personer. Forfatterne vil gerne takke Dan Jensen, John Sarborg Pedersen og Thomas Overgaard Jensen fra DTU samt Jóannes Jacobsen og Henrik Barslund Fosse fra CEBR for mange nyttige kommentarer. Enhver tilbagebleven fejl er dog alene forfatternes ansvar.

Frederiksberg, oktober 2013.

Sammenfatning

En af de store udfordringer, den danske velfærdsstat står overfor i fremtiden, er manglen på arbejdskraft. Den demografiske udvikling indebærer, at der i fremtiden bliver færre personer i arbejdsstyrken til at forsørge flere udenfor arbejdsstyrken. Dette har stor betydning for finansieringen af fremtidens velfærdsstat (se fx Det Økonomiske Råd, 2013).

I den forbindelse nævnes immigration og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft ofte. Det er før dokumenteret, at højtuddannede indvandrere er en stor gevinst for det danske samfund (se CEBR, 2011¹), og det er en nærliggende tanke at kunne "importere" en del af den arbejdskraft, der er brug for i fremtiden.

En hidtil udokumenteret faktor i denne debat er, hvorvidt de internationale studerende ved de danske universiteter kan spille en rolle i dette regnskab, og dermed udgøre en af løsningerne på den fremtidige mangel på arbejdskraft. Ofte nævnes de internationale studerende som en udgift for de danske universiteter, men denne konklusion er mangelfuld, hvis der ikke tages højde for, at nogle af disse studerende bliver i Danmark efter deres uddannelse og dermed bidrager til det danske samfund i form af produktiv indsats og skatteindbetalinger mv.

Denne rapport indeholder et samfundsøkonomisk regnskab for de internationale studerende ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU), hvor dette aspekt netop inddrages. Til analysen benyttes oplysninger om internationale studerende ved DTU som kobles sammen med Danmarks Statistiks registerdata. I rapporten skelnes mellem to typer af internationale studerende ved DTU:

- *Udvekslingsstuderende*, der læser på DTU i forbindelse med en udvekslingsaftale. Disse studerende er typisk bachelorstuderende som læser på DTU i 1-2 semestre.

¹ Rasmus Højbjerg Jacobsen, Martin Junge og Jan Rose Skaksen: "Højtuddannede indvandreres bidrag til det danske samfund", CEBR-rapport 2011.

- *Full-degree studerende*, der læser på DTU for at tage en grad. Disse studerende er kandidatstuderende ved DTU og tager således en fuld kandidatuddannelse.

I rapporten beregnes en cost-benefit analyse på de to typer af internationale studerende, der færdiggør deres ophold ved DTU i perioden 2002-2006. Grundlæggende beregner cost-benefit analysen, hvorvidt den andel af studerende, der bliver i Danmark efter deres DTU-ophold, kan betale for de samlede uddannelsesomkostninger for de internationale studerende via den produktive indsats, de lægger i de danske virksomheder. Til dette benyttes historiske oplysninger på individ-niveau fra Danmarks Statistiks registerdata om indkomst, brug af offentlige ydelser, skatteindbetalinger samt uddannelsesudgifter.

Analysen viser, at DTU's udvekslingsstuderende er udgiftsneutrale for det danske samfund, når der tages højde for, at en del af disse bliver i landet efter deres ophold. Dette resultat indebærer, at den relativt lille andel af udvekslingsstuderende, der bliver i Danmark (knap 9%) genererer nok overskud til det danske samfund til at betale for de samlede uddannelsesudgifter for de udvekslingsstuderende. Yderligere viser resultaterne, at de full-degree studerende ved DTU genererer et overskud på knap 600.000 kr. pr. studerende til det danske samfund.

Resultaterne viser endvidere, at det koster omkring 200.000 kr. at uddanne en full-degree studerende til ingeniør. Dette udgør 1/7 af udgifterne ved at uddanne en dansk ingeniør, som er i omegnen af 1,4 mio. kr. Dette indebærer også, at der skal tilsvarende kortere tid til, før disse udgifter er betalt tilbage. Hvis man kan formå at fastholde de internationale studerende i Danmark blot få år ekstra i forhold til i dag, kan de vise sig at være en endog rigtig god forretning for Danmark, i lyset af de kommende udfordringer i forhold til manglen på arbejdskraft.

Resultaterne peger således på, at der ligger en potentiel massiv økonomisk gevinst for det danske samfund i at rekruttere og fastholde internationale studerende på det danske arbejdsmarked efter deres uddannelsesophold i Danmark. Dette er i overensstemmelse med

andre analyser (se eksempelvis CEBR, 2011²), som påpeger den store økonomiske gevinst ved immigration af højtuddannede indvandrere som arbejdskraft i Danmark.

Resultaterne i rapporten vurderes at være et *nedre estimat* for det sande samfundsøkonomiske regnskab for de internationale studerende ved DTU, da en række parametre, der kan påvirke resultaterne positivt, ikke er inkluderet eller kvantificeret. De vigtigste parametre er:

- Indirekte skatter (såsom moms og punktafgift).
- Privatforbruget for de internationale studerende og den tilhørende multiplikatoreffekt af dette.
- Brandingen af Danmark som uddannelsesland.

Samlet set peger resultaterne på, at der er en stor potentiel økonomisk gevinst for det danske samfund, hvis man er i stand til at fastholde en større andel af de internationale studerende i Danmark efter deres studieophold. Det er derfor vurderingen, at de internationale studerende kan spille en vigtig rolle i debatten om den fremtidige mangel på arbejdskraft i Danmark.

² Rasmus Højbjerg Jacobsen, Martin Junge og Jan Rose Skaksen: "Højtuddannede indvandreres bidrag til det danske samfund", CEBR-rapport 2011.

1 Indledning

En af de store udfordringer, den danske velfærdsstat står overfor i fremtiden, er manglen på arbejdskraft. Den demografiske udvikling indebærer, at der i fremtiden bliver færre personer i arbejdsstyrken til at forsørge flere udenfor arbejdsstyrken. Dette har stor betydning for finansieringen af fremtidens velfærdsstat (se fx Det Økonomiske Råd, 2011).

I den forbindelse nævnes immigration og fastholdelse af højtuddannet arbejdskraft ofte. Det er før blevet kortlagt, at højtuddannede indvandrere er en stor gevinst for det danske samfund (se CEBR, 2011³), og det er en nærliggende tanke at kunne "importere" den arbejdskraft, der er brug for i fremtiden.

En hidtil uset faktor i denne debat er, hvorvidt de internationale studerende ved de danske universiteter kan spille en rolle i dette regnskab og dermed udgøre en af løsningerne på den fremtidige mangel på arbejdskraft. Ofte nævnes de internationale studerende som en udgift for de danske universiteter, men denne konklusion er mangelfuld, hvis der ikke tages højde for, at nogle af disse studerende rent faktisk vælger at blive i Danmark efter deres uddannelse og dermed bidrager til det danske samfund i form af skatteindbetalinger mv.

Denne rapport opstiller et samfundsøkonomisk regnskab for de internationale studerende ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU), hvor dette aspekt netop inddrages. Til analysen benyttes oplysninger om internationale studerende ved DTU som kobles sammen med Danmarks Statistiks regiserdata. Analysen udføres på to typer af internationale studerende:

- *Udvekslingsstuderende*, der læser på DTU i forbindelse med en udvekslingsaftale. Disse studerende er typisk bachelor-studerende som læser på DTU i 1-2 semestre.

³ Rasmus Højbjerg Jacobsen, Martin Junge og Jan Rose Skaksen: "Højtuddannede indvandreres bidrag til det danske samfund", CEBR-rapport 2011.

- *Full-degree studerende*, der læser på DTU for at tage en grad. Disse studerende er kandidatstuderende ved DTU og tager således en fuld kandidatuddannelse.

Datagrundlaget for cost-benefit-analysen udgøres af de internationale studerende, der færdiggjorde deres DTU-ophold i perioden 2002-2006.

Rapporten er opbygget således: Afsnit 2 indeholder en beskrivende analyse af de internationale studerende ved DTU, som færdiggjorde deres DTU-ophold i perioden 2002-2006. Afsnit 3 udregner et samfundsøkonomisk regnskab for de internationale studerende. Afsnit 4 indeholder konklusionen, og Afsnit 5 udgør rapportens appendiks.

2 Data og beskrivende statistik

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af datagrundlaget for analysen i de efterfølgende afsnit. I denne rapport skelnes mellem to grupper af internationale studerende:

- *Udvekslingsstuderende*, der læser på DTU i forbindelse med en udvekslingsaftale. Disse studerende er typisk bachelorstuderende som læser på DTU i 1-2 semestre.
- *Full-degree studerende*, der læser på DTU for at tage en grad. Disse studerende er kandidatstuderende ved DTU og tager således en fuld kandidatuddannelse.

I analysen er de to grupper af studerende holdt adskilt. Dette betyder, at selvom en udvekslingsstuderende vælger at læse videre som full-degree studerende efter sit udvekslingsophold, så indgår han stadig kun i gruppen af udvekslingsstuderende. Dette er for at undgå forvirring og ikke mindst for at holde de to gruppers resultater så "rene" og adskilte som muligt.

2.1 Datagrundlag

Data til analysen stammer fra henholdsvis DTU og Danmarks Statistiks registerdata, som kobles sammen. Data fra DTU indeholder oplysninger om samtlige udvekslingsstuderende samt full-degree studerende i perioden 2002-2010 med information om beståede fag på DTU, nationalitet, karakter samt antal ECTS-point taget på DTU.

Danmarks Statistiks registerdata indeholder detaljerede oplysninger om befolkningen. Til denne analyse gøres der især brug af to datakilder: befolkningsstatistikken og skatteregisteret⁴. Fra befolkningsstatistikken fås oplysninger om køn, alder og familieforhold samt oplysninger om ind- og udvandring. Fra skatteregisteret bruges oplysninger om skat, modtagelse af overførselsindkomster mv.

⁴ Herudover benyttes i mindre omfang indkomstregistre, uddannelsesregistre og sundhedsregistre, der angiver brug af offentlige ydelser såsom antal sengedage på hospital og antal ydelser i den primære sundhedssektor.

Populationen til analysen består af udvekslingsstuderende og full-degree studerende, der har afsluttet deres DTU-ophold i perioden 2002-2006. Årsagen til, at analysen ikke inkluderer studerende, som har færdiggjort deres DTU-ophold efter 2006, er, at oplysninger om individernes indkomst, skatteindbetalinger og brug af offentlige ydelser kun findes frem til 2010 i Danmarks Statistiks registre. Da det samfundsøkonomiske regnskab tager udgangspunkt i de studerendes udgifter og indtægter i forhold til den offentlige og private sektor (ud over udgifterne til deres uddannelse ved DTU) *efter* deres studieophold, er denne begrænsning nødvendig for at få et minimum af observationer. Eksempelvis har vi for de studerende, der færdiggør deres DTU-ophold i 2006, med den nævnte databegrænsning mulighed for at følge deres indtægter og udgifter for den offentlige sektor 4 år, efter deres studieophold er endt.

Endvidere skal det bemærkes, at det samfundsøkonomiske regnskab kun inkluderer studerende, der har fået karakteren 2 eller over. Dette skyldes et ønske om at afgrænse analysen til kun at omfatte studerende, der har været egentlig studieaktive på DTU.

2.2 Beskrivende statistik for analysepopulationen

Dette afsnit indeholder beskrivende statistik for analysepopulationen, som består af internationale studerende (både udvekslings- og full-degree studerende), der færdiggjorde deres DTU-ophold i perioden 2002-2006, og som har fået karakteren 2 eller derover.

Sammenlagt er der i denne periode 3.040 internationale studerende, som færdiggør deres DTU-ophold. TABEL 2.1 angiver karaktergennemsnit, gennemsnitligt antal beståede ECTS-point samt længde på udvekslingsopholdet for de to typer internationale studerende ved DTU.

TABEL 2.1 KARAKTER, ECTS, VARIGHED FOR OPHOLD PÅ DTU (GENNEMSNIT)

	Karakter	Beståede ECTS	Varighed for ophold på DTU	Antal
Full-degree studerende	7,7	119	29	609
Udvekslingsstuderende	7,6	33	9	2.431

Anm.: Varighed for ophold ved DTU er angivet i måneder og stammer fra DTU's data. Karakterer refererer til den gamle 13-skala, da det var denne, der var gældende i 2002-06.

Kilde: DTU og egne beregninger.

Af TABEL 2.1 ses det, at der er langt flere udvekslingsstuderende end full-degree studerende. Samlet set udgør de mere end 80 % af de studerende, der færdiggør deres DTU-ophold i denne periode.

Yderligere ses det, at der på visse parametre er stor forskel på de to typer internationale studerende. Dette er især tydeligt for den gennemsnitlige studieaktivitet samt varighed for DTU-opholdet for de to typer internationale studerende ved DTU. De full-degree studerende består i gennemsnit, hvad der svarer til ca. 2 studenterårsværk fordelt på omkring 30 måneders ophold. Til sammenligning er de udvekslingsstuderende betydeligt kortere tid på DTU. I gennemsnit består de, hvad der svarer til godt et halvt studenterårsværk fordelt på omkring 10 måneder ophold.

Betragtes de internationale studerendes geografiske tilknytning ses det, at de udvekslingsstuderende typisk kommer fra vestlige lande, jf. TABEL 2.2 nedenfor. Dette er ikke så overraskende, eftersom de fleste udvekslingsaftaler enten er indenfor EU/EØS eller Nordamerika. TABEL

2.2 viser endvidere, at mere end halvdelen af de full-degree studerende stammer fra ikke-vestlige lande. Der er således en mere "lige" fordeling mellem vestlige og ikke-vestlige lande for full degree studerende, hvilket vidner om, at DTU tiltrækker individer også fra lande og universiteter, der ikke har udvekslingsaftaler med DTU.

TABEL 2.2 ANDEL AF STUDERENDE FRA VESTLIGE/ OG IKKE-VESTLIGE LANDE

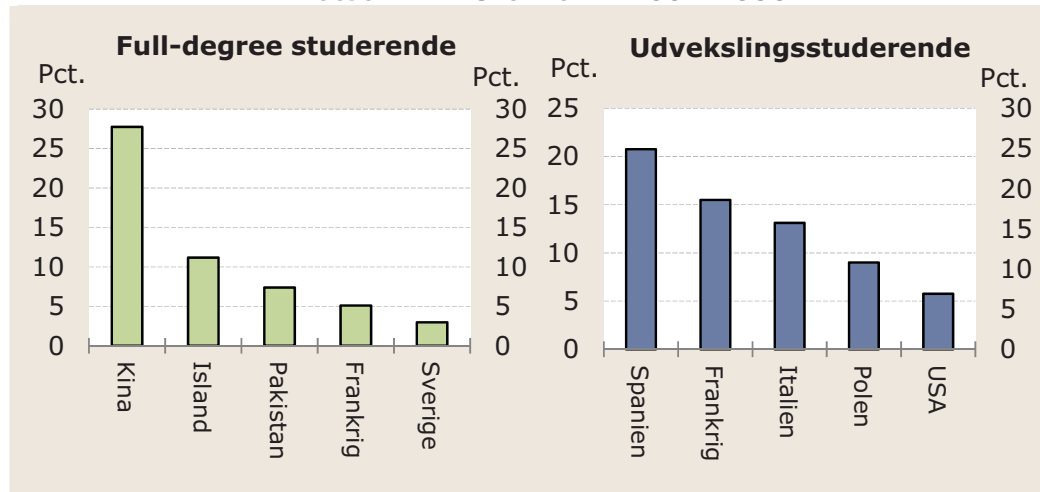
	Ikke-vestlige lande	Vestlige lande
Full-degree studerende	56	44
Udvekslingsstuderende	12	88

Anm: Vestlige lande er defineret som alle EU-landene plus Andorra, Island, Lichtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. Ikke-vestlige lande udgør alle øvrige lande.

Kilde: DTU og egne beregninger.

Herefter betragtes de 5 hyppigste nationaliteter for de to typer internationale studerende i FIGUR 2.1. Dette gøres for at undersøge, hvorvidt der er geografiske eller sprogmæssige forhold, der har betydning for, hvor de internationale studerende kommer fra.

FIGUR 2.1 5 HYPPIGSTE OPRINDELSESLANDE FOR INTERNATIONALE STUDERENDE, DER FÆRDIGGJORDE DTU-OPHOLD I 2002-2006



Kilde: DTU og egne beregninger.

Overordnet set bekræfter FIGUR 2.1 billedet fra TABEL 2.2. Således er der for de full-degree studerende en betydelig andel fra ikke-EU-lande, såsom Kina og Pakistan. Det hyppigste oprindelsesland for full-degree studerende er Kina, hvor mere end en fjerdedel kommer fra. På andenpladsen følger Island med godt 10 %, mens EU-landene

Frankrig og Sverige er nummer 4 og 5 på listen over full-degree studerendes oprindelseslande.

Det skal bemærkes, at det er DTU's indtryk, at antallet af kinesere, der studerer på DTU, er faldet markant efter indførslen af egenbetaling for uddannelse for individer udenfor EU/EØS/Norden d. 1. januar 2006.

For de udvekslingsstuderende afspejles billedet fra TABEL 2.2 ligeledes i FIGUR 2.1. Det ses således, at de 5 hyppigste nationaliteter blandt udvekslingsstuderende er vestlige, og kun USA skiller sig ud som ikke-europæisk. Endvidere ses det, at Sydeuropa (Spanien, Italien og Frankrig) udgør de tre hyppigste nationaliteter. Figuren tyder dermed ikke på, at sproglige fællesskaber har stor betydning for, hvorfra de studerende blandt de 5 hyppigste nationaliteter kommer fra.

2.3 Internationale studerende, der bliver i Danmark

Ved hjælp af Danmarks Statistiks registerdata er det muligt at følge de internationale studerende, som færdiggør deres DTU-ophold i 2002-2006, og som bliver i Danmark efter deres DTU-ophold er endt. Disse kan følges i registrene indtil år 2010 (som er det seneste tilgængelige år i Danmarks Statistiks registerdata), forudsat at de har et cpr-nr., dog kun indtil de evt. genudvandrer. TABEL 2.3 angiver andelen af de to typer internationale studerende, som bliver i Danmark.

TABEL 2.3 INTERNATIONALE STUDERENDE I 2002-2006

	Antal	Antal, der bliver året efter DTU
Full-degree studerende	609	368 (60 pct.)
Udvekslingsstuderende	2.413	216 (9 pct.)
Samlet	3.040	593 (17 pct.)

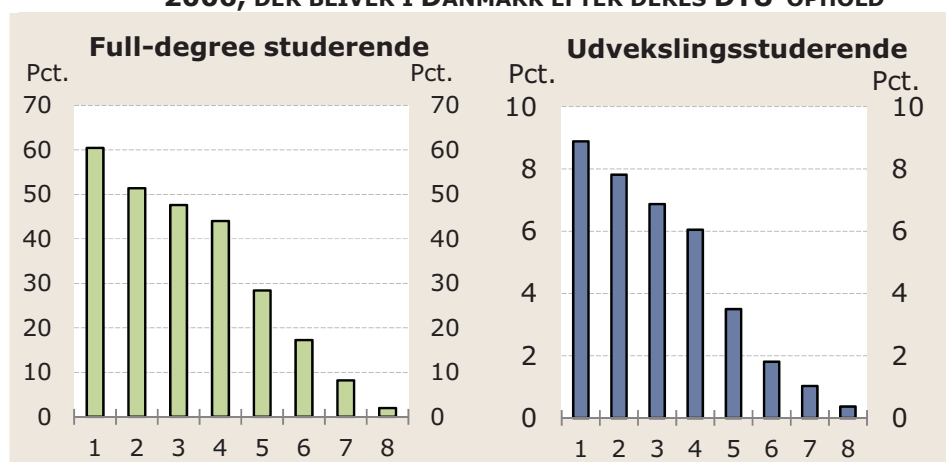
Anm.: Andelen af individer, der bliver i Danmark, ud af de respektive grupper er angivet i parentes.

Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Af TABEL 2.3 fremgår det, at der af de 2.431 udvekslingsstuderende, som i perioden 2002-2006 færdiggør deres DTU-ophold, er knap 9 %, som bliver i Danmark året efter deres DTU ophold er endt. Til sammenligning er der i samme periode 609 full-degree studerende,

som færdiggør deres ophold ved DTU, hvoraf godt 60 % fortsat er i Danmark efter endt studieophold. FIGUR 2.2 angiver andelen af disse to typer af internationale studerende, som bliver i Danmark i årene efter deres DTU-ophold er endt. Den vandrette akse angiver år efter opholdet ved DTU er ovre, og søjlerne angiver andel af det samlede antal studerende i perioden.

FIGUR 2.2 ANDEL AF INTERNATIONALE STUDERENDE VED DTU 2002-2006, DER BLIVER I DANMARK EFTER DERES DTU-OPHOLD



Anm.: Den vandrette akse angiver året efter deres udvekslingsophold er færdiggjort.

Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

FIGUR 2.2 viser, at der er en stor andel af de full-degree studerende, der bliver i flere år efter deres ophold på DTU er endt. Ved udregningen af andelen i FIGUR 2.2 er der ikke taget eksplicit højde for, at en del af de udvekslingsstuderende vælger at læse videre på DTU som en del af deres kandidatuddannelse⁵. Som nævnt ovenfor forbliver disse dog i gruppen af udvekslingsstuderende.⁶

Det er værd at bemærke, at det seneste år med tilgængelige data fra Danmarks Statistik er 2010. Dette indebærer, at en del af individerne sagtens kan være blevet i Danmark længere end vores datagrundlag (og FIGUR 2.2) giver indtryk af. Dette fænomen kaldes for højrecensureret data. Medianen for begge grupper af internationale

⁵ Der er 108 udvekslingsstuderende ud af de 216, der bliver året efter deres DTU-ophold, som læser videre på DTU.

⁶ I denne opgørelse medtages også personer, der udvander året efter deres DTU-ophold for derefter at genindvandre nogle år efter. Der er dog tale om et relativt lille antal personer.

studerendes ophold i Danmark efter DTU-opholdet er 4 år, hvilket yderligere er en indikation på, at data er højrecensoreret.

Hernæst betragtes fordelingen af køn og alder for de to typer af internationale studerende, der bliver i Danmark i året, efter deres DTU-ophold er endt. Dette er angivet nedenfor i TABEL 2.4.

TABEL 2.4 KØN OG ALDER FOR DE INTERNATIONALE STUDERENDE, DER BLIVER ÅRET EFTER DERES DTU-OPHOLD, PCT.

	Full-degree studerende	Udvekslingsstuderende
Mand	71	67
Kvinde	29	33
	Alder	
20-24 år	13	63
25-29 år	56	36
30-34 år	21	-
35+ år	11	-

Anm.: Manglende værdier skyldes at antallet af individer er for småt til at publicere, jf. Danmarks Statistiks anonymitetsprincip.

Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Det ses, at det overvejende er mænd, der bliver i Danmark, hvilket er tilfældet for både de udvekslingsstuderende og de full-degree studerende.

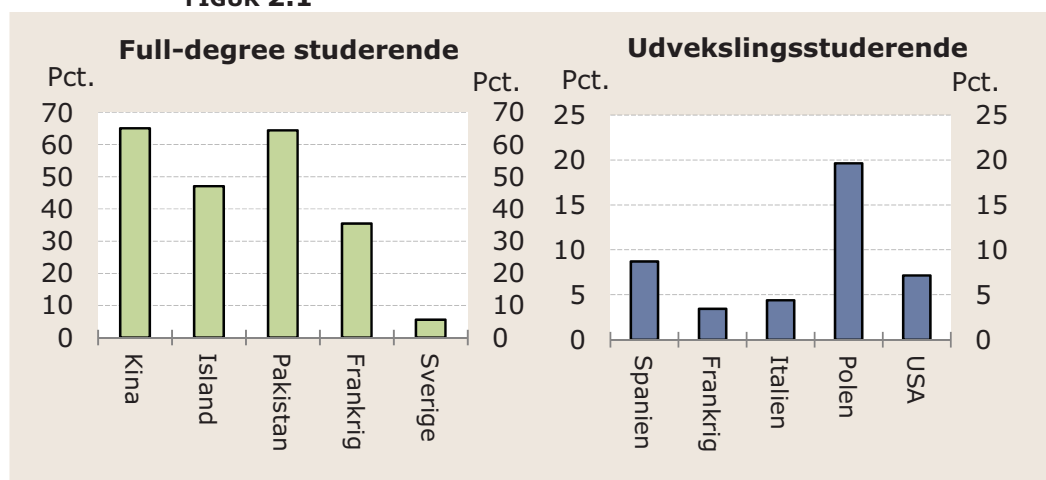
For de udvekslingsstuderende er det typisk yngre individer, der bliver. Til sammenligning er der mere spredning i aldersfordelingen af, hvem der bliver for de full-degree studerende; dog er der stadig overvægt af yngre individer, som bliver. Dette er ikke overraskende, eftersom studerende på de videregående uddannelser for langt de flestes vedkommende er under 30 år. Forskellen i aldersspredningen mellem udvekslingsstuderende og de full-degree studerende er heller ikke overraskende; De fleste udvekslingsstuderende læser på bachelor-delen på DTU, mens de full-degree studerende læser på kandidatdelen, hvorfor disse i gennemsnit må forventes at være ældre.

I det følgende ses på de mulige faktorer, der har betydning for, hvorvidt individerne vælger at blive i Danmark efter deres ophold på DTU er færdiggjort. Først betragtes det, hvor stor en andel af studerende fra de 5 hyppigste lande fra FIGUR 2.1, der bliver i Danmark året efter deres DTU-ophold. Herefter ser vi på, om der er

tegn på at individers tilknytning til arbejdsmarkedet har en betydning for, hvorvidt de bliver i Danmark efter deres DTU-ophold.

FIGUR 2.3 angiver andelen af individer fra de 5 hyppigste lande fra FIGUR 2.1, der bliver i Danmark året efter deres DTU-ophold

FIGUR 2.3 ANDEL AF INTERNATIONALE STUDERENDE, DER BLIVER I DANMARK ÅRET EFTER DTU-OPHOLD FOR DE 5 HYPPIGSTE OPRINDELSESLANDE FRA FIGUR 2.1



Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

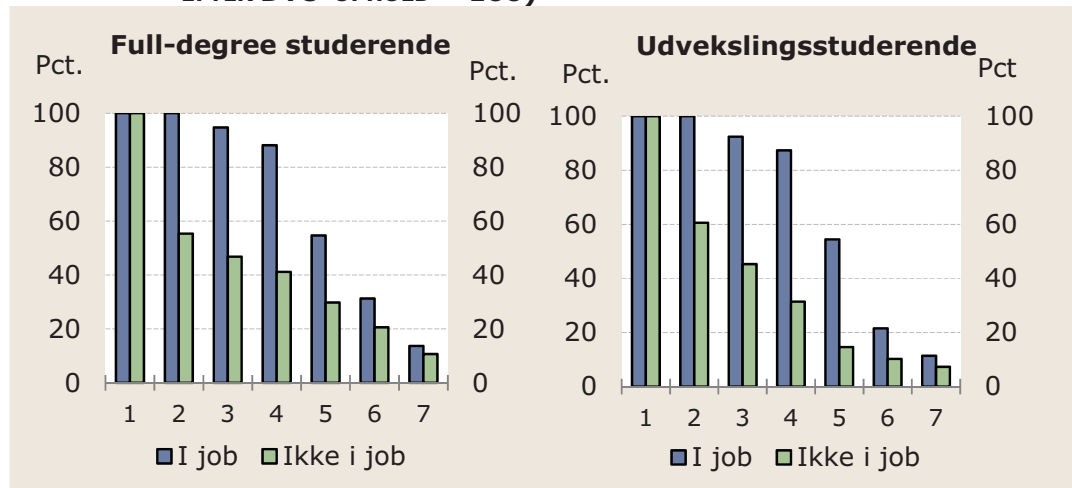
Først betragtes figuren for de full-degree studerende. Det ses, hvorledes mere end to tredjedele af de kinesere, der læser på DTU, bliver året efter deres DTU-ophold er endt, hvilket er en meget høj andel. Ligeledes er andelen af pakistanere, som bliver i Danmark, tilsvarende høj. Til sammenligning bliver to femtedele af islændingene, og for franskmændene er denne andel godt 30 %.

For de udvekslingsstuderende er andelen af polakker, der bliver året efter deres DTU-ophold næsten en femtedel. Dette kan indikere, at der er en geografisk effekt af, hvorfor individer bliver. At andelen for udvekslingsstuderende er så lavt sammenlignet med de full-degree studerende er ikke overraskende. Sammenlagt er det godt 60 % af de full-degree studerende, der bliver i Danmark hvorimod det kun er omkring 9 % af de udvekslingsstuderende, der bliver.

Herudover betragtes, hvorvidt der er en sammenhæng mellem de individer, der bliver i Danmark, og deres tilknytning til det danske

arbejdsmarked. FIGUR 2.4 viser andelen af individer, der bliver, fordelt efter, hvorvidt de har fuldtidsjob året efter deres DTU-ophold.

FIGUR 2.4 INDEX OVER INTERNATIONALE STUDERENDE, DER BLIVER I DANMARK, FORDELT EFTER FULDTIDSJOB ELLER EJ ÅRET EFTER DTU-OPHOLD (ÅR 1 EFTER DTU-OPHOLD = 100)



Anm.: Den vandrette akse angiver antal år, individerne er i Danmark efter DTU. For full-degree studerende er der 227 individer med job året efter DTU og antallet uden job er 141. For de udvekslingsstuderende er der 79 med job året efter DTU og 137 uden.

Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tallene i figuren er normaliseret, således at andelen, der er blevet et år efter, for alle grupper er sat til 100. Dette er gjort for at kunne sammenligne, hvor stor en andel af individer med og uden job, der stadig er i landet efter nogle år. Eksempelvis er der for de full-degree studerende knap 60 % af de individer, der havde job året efter DTU-opholdet, stadig i landet 5 år efter deres DTU-ophold. Til sammenligning er der kun knap 30 % af de individer, der ikke havde job året efter deres DTU-ophold, tilbage. FIGUR 2.4 viser således sammenhængen mellem at have fuldtidsjob året efter DTU-opholdet og genudvandring.

For de full-degree studerende ses det, at individer med fuldtidsjob har en tendens til at forblive i Danmark sammenlignet med individer, der ikke har fuldtidsjob. For individer med job året efter DTU-opholdet er der stadig godt 80 % i Danmark 4 år efter DTU-opholdet. For individer uden fuldtidsjob året efter DTU-opholdet er denne andel kun godt 40 %.

For de udvekslingsstuderende er billedet det samme som for de full-degree studerende. Det ses således, at mere end 80 % af individerne med fuldtidsjob året efter udveksling, er i Danmark 4 år efter deres udvekslingsophold. Til sammenligning er omkring 30 % af individerne uden fuldtidsjob året efter udveksling stadig i Danmark 4 år efter.

Grundlæggende indikerer FIGUR 2.4 dog klart, at individer med fuldtidsjob året efter deres DTU-ophold, har en tendens til at blive længere i Danmark, hvorimod dem uden fuldtidsjob i året efter deres DTU-ophold har højere tendens til at genudvandre. Dette er tilfældet for begge grupper af internationale studerende.

Opsamling på den beskrivende analyse

Dette afsnit har beskrevet en række forskellige karakteristika ved de internationale studerende, som færdiggjorde deres ophold ved DTU i perioden 2002-2006. For disse kan opsummeres:

- 4 ud af de 5 hyppigste nationaliteter blandt de udvekslingsstuderende stammer fra EU. For de full-degree studerende er billedet mere blandet, blandt andet stammer mere end en fjerdedel af disse studerende fra Kina.
- Godt 60 % af de full-degree studerende bliver i Danmark året efter deres DTU-ophold er endt. For de udvekslingsstuderende er denne andel omkring 9 %. Endvidere viser den beskrivende statistik at mange af disse internationale studerende bliver i flere år efter deres DTU-ophold er endt.
- I gennemsnit er de udvekslingsstuderende, der bliver i Danmark efter deres DTU-ophold, yngre sammenlignet med de full-degree studerende, der bliver i Danmark. Dette skyldes især, at de udvekslingsstuderende læser på bachelor-delen på DTU, mens de full-degree studerende læser på kandidat-delen.
- Der synes at være en sammenhæng mellem arbejdsmarkeds-tilknytning og hvor længe individerne bliver i Danmark, således at de personer, der har et fuldtidsjob året efter afslutningen af deres DTU-ophold, har større tendens til at blive længere i Danmark end dem, der ikke har et fuldtidsjob.

3 Samfundsøkonomisk analyse

I dette afsnit beregnes det samfundsøkonomiske regnskab (cost-benefit-analyse) for nettoeffekten af de internationale studerende ved DTU. Den følgende cost-benefit-analyse er beregnet ud fra et gennemsnitligt forløb for de to typer af internationale studerende, og baserer sig på historiske oplysninger på individniveau fra Danmarks Statistiks registerdata om indtægter og udgifter for den offentlige og den private sektor.

At analysen baserer sig på historiske gennemsnitlige tal fra Danmarks Statistik betyder, at cost-benefit-analysen er meget robust. Omvendt er der en række parametre, som ikke er kvantificeret og derfor ikke indgår i analysen. Dette betyder, at resultaterne fra cost-benefit-analysen skal ses som et *nedre estimat* for den samlede samfundsøkonomiske nettoeffekt for af internationale studerende ved DTU.

3.1 Cost-benefit analysen

For hver af de to typer af internationale studerende beregnes cost-benefit-analysen som en gennemsnitlig nettoeffekt pr. studerende. Det antages, at individerne følger det gennemsnitlige forløb for de to typer af internationale studerende i forhold til både uddannelsesforløb og forbliven i Danmark givet ved hhv. TABEL 2.1 og FIGUR 2.2 i forrige afsnit.

Dette indebærer, at det antages, at godt 60 % af de full-degree studerende er i Danmark året efter deres DTU-ophold, og at der ligeledes er knap 30 %, der stadig er i Danmark 5 år efter deres DTU-ophold. Til sammenligning vil der være knap 9 % af de udvekslingsstuderende, der bliver i Danmark året efter deres DTU-ophold, og kun godt 3 %, der stadig er i Danmark efter 5 år.

Udgifter og indtægter i cost-benefit-analysen

Cost-benefit-analysen medregner indtægter og udgifter for både den offentlige og den private sektor. Samlet set kan cost-benefit-analysen betragtes som en beregning af, hvorvidt den gennemsnitlige produktive indsats, de internationale studerende lægger i de danske virksomheder, kan betale deres gennemsnitlige udgifter til

uddannelsen på DTU samt det gennemsnitlige forbrug af offentlige indkomst- og serviceydelser.

I det følgende er samtlige udgifter og indtægter beregnet i 2010-niveau for at gøre tallene så sammenlignelige og aktuelle som muligt. For både de udvekslingsstuderende og de full-degree studerende findes de gennemsnitlige historiske tal om udgifter og indtægter for hvert år efter deres DTU-ophold via Danmarks Statistiks registre. De gennemsnitlige historiske tal for udgifter og indtægter varierer mellem udvekslingsstuderende og full-degree studerende, se appendiks. Princippet bag cost-benefit-analysen består i at vægte oplysningerne om udgifter og indtægter med antallet af individer, der er tilbage de pågældende år, jf. FIGUR 2.2 i forrige afsnit for derefter at aggregere tallene. Ved at gennemføre denne vægtning af tallene opnås, at resultatet kan opfattes som det samlede regnskab for en "gennemsnitlig studerende".

Den private sektor

For den private sektor opgøres indtægterne som den gennemsnitlige produktive indsats, de to typer af internationale studerende lægger i de danske virksomheder pr. år efter deres DTU-ophold. Denne måles ved deres reale årlige bruttoindkomst, hvilket er standard indenfor økonomisk teori, hvor det antages at lønniveauet afspejler værdien af individernes produktive indsats.

Udgifterne for den private sektor udgøres af skattebetalingen, individerne skal betale til den offentlige sektor.

Den offentlige sektor

De offentlige indtægter i forbindelse med individerne stammer fra den gennemsnitlige kildekatteindbetaling pr. år efter deres DTU-ophold. Der ses således bort fra indtægter fra indirekte skatter i denne analyse (såsom punktafgifter og moms).

Udgifterne for den offentlige sektor inddeles i to typer: Udgifterne forbundet med de studerendes ophold ved DTU, og udgifterne forbundet med brug af offentlige ydelser for de individer, der bliver i Danmark. Sidstnævnte udgifter er opgjort i hhv. overførsels-

indkomster og diverse serviceydelser såsom lægebesøg og antal sengedage på hospitalerne.

De offentlige udgifter i forbindelse med ophold ved DTU opgøres ved hjælp af STÅ-taksterne for 2010, der angiver omkostningerne forbundet med individers studieaktivitet målt i ECTS-point. Det skal bemærkes, at udgifterne til uddannelse af de to typer internationale studerende i denne analyse tilfalder den offentlige sektor fuldt og helt. Dette er på trods af, at der er en del af de full-degree studerende, der selv skal betale for deres uddannelse ved DTU⁷. Årsagen til, at samtlige uddannelsesudgifter inkluderes i analysen, er, at vi ønsker at beregne en så "ren" cost-benefit analyse som muligt. Dette opnås bedst ved at gøre beregningen uafhængig af andelen af internationale studerende, der selv skal betale for uddannelsen. Dette er ud fra vurderingen om, at denne andel er svingende pga. skift i reglerne på området.

I gennemsnit består de full-degree studerende i denne periode, hvad der svarer til 119 ECTS-point på DTU, og de udvekslingsstuderende består i gennemsnit 33 ECTS-point, se TABEL 2.1. Dertil kommer udgifterne forbundet med de udvekslingsstuderende, der læser videre på DTU efter deres udveksling er ophørt. Dette bliver vægtet med andelen af udvekslingsstuderende, der læser videre. Denne andel udgør godt 4%⁸ af det samlede antal udvekslingsstuderende, der færdiggør deres DTU-ophold i denne periode. I gennemsnit består disse individer 105 ECTS-point på DTU.

Udgifterne i forbindelse med brug af offentlige serviceydelser stammer fra oplysninger på individniveau om antal lægebesøg og antal sengedage på hospitalerne. Udgifterne til overførselsindkomster stammer ligeledes fra oplysninger på individniveau om modtagelse af dagpenge og kontanthjælp.

⁷ Studerende fra lande udenfor EU/EØS/Norden skal selv betale for deres uddannelse ved DTU, når de ikke læser i forbindelse med en udvekslingsaftale.

⁸ Som før nævnt er der 108 udvekslingsstuderende i denne periode, der vælger at læse videre på DTU som full-degree studerende.

Resultat af cost-benefit-analysen

Resultaterne af cost-benefit-analyserne er angivet i TABEL 3.1 og er som før nævnt opgjort i 2010-priser pr. type studerende.

TABEL 3.1 COST-BENEFIT-REGNSKAB PR. STUDERENDE, 1000 KR.

	Udvekslings- studerende	Full-degree studerende
<i>Private sektor</i>		
Bruttoindkomst	64	812
Skattebetaling	-21	-289
I alt, Private sektor	43	522
<i>Offentlige sektor</i>		
Skat	21	289
Overførselsindkomster	-1	-17
Offentlige serviceydelser	-2	-29
Uddannelsesomkostninger DTU	-61	-196
I alt, Offentlige sektor	-43	47
Netto	0	569

Anm: Analysepopulationen er internationale studerende, der færdiggør deres ophold ved DTU i årene 2002-2006. Disse følges via Danmarks Statistiks registre i årene efter deres DTU-ophold og indtil de eventuelt udvandrere. Perioden for beregninger er 2003-2010.

Kilde: DTU, Danmarks Statistik og egne beregninger.

TABEL 3.1 angiver det gennemsnitlige cost-benefit regnskab for de to typer af studerende, beregnet for perioden 2003-2010. I TABEL 5.1 i appendix fremgår de gennemsnitlige tal pr. år efter DTU-opholdet, som er benyttet til at beregne det samlede regnskab i TABEL 3.1. Bruttoindkomsten på 64.000 kr. for de udvekslingsstuderende skal således forstås som, at dette er hvad den gennemsnitlige udvekslingsstuderende samlet genererer af bruttoindkomst i den betragtede periode. De 64.000 kr. er et produkt af de gennemsnitlige bruttoindkomster pr. år efter DTU-opholdet fra TABEL 5.1 i appendix og den andel af studerende, der er tilbage i Danmark i de pågældende år, jf. FIGUR 2.2.

De øvrige tal i TABEL 3.1 er beregnet på tilsvarende måde.

Af TABEL 3.1 fremgår det, at DTU's udvekslingsstuderende i gennemsnit ikke udgør en omkostning for det danske samfund. Specifikt kan resultaterne for DTU's udvekslingsstuderende i

ovenstående fortolkes sådan, at den produktive indsats, de tilbageværende lægger på de danske arbejdspladser, er tilstrækkelig til at dække omkostningerne for uddannelse samt brug af offentlig service.

Resultaterne indikerer endvidere, at der er et potentiale for en stor økonomisk gevinst for det danske samfund, hvis det er muligt at rekruttere og fastholde flere af de udvekslingsstuderende. Analysen ovenfor er beregnet ud fra den andel på knap 9 % af de udvekslingsstuderende, der er blevet i Danmark året efter deres DTU-ophold. Hvis andelen, der bliver i Danmark, ved en målrettet indsats kan øges, vil dette entydigt betyde en forbedring af det samfundsøkonomiske regnskab.

Betragtes resultaterne for en gennemsnitlig full-degree studerende i den højre del af TABEL 3.1 ses det, at denne type studerende genererer et betydeligt overskud til det danske samfund, svarende til knap 600.000 kr. pr. person.

Samlet set viser resultaterne i TABEL 3.1 altså, at der er et betydeligt potentiale for en stor økonomisk gevinst for det danske samfund ved at rekruttere og fastholde flere af de internationale studerende. Dette er på linie med andre analyser, der viser at højtuddannede indvandrere udgør en stor økonomisk gevinst for det danske samfund (se eksempelvis CEBR (2011)⁹). Resultaterne peger således på, at opfattelsen af, at internationale studerende udelukkende udgør en udgift for de danske universiteter, ikke er retvisende.

Udgifter for danske ingeniører

Et interessant aspekt i denne sammenhæng er at sammenligne uddannelsesudgifterne for en færdiguddannet udenlandsk studerende med de samlede omkostninger for en dansker, der får samme uddannelse. Samlet set har en dansk DTU-kandidat kostet den offentlige sektor i omkring 1,4 mio. kr. den dag, han er færdig. Dette

⁹ Rasmus Højbjerg Jacobsen, Martin Junge og Jan Rose Skaksen: "Højtuddannede indvandreres bidrag til det danske samfund", CEBR-rapport 2011.

er, når udgifter til folkeskole, gymnasium og DTU er sammenlagt¹⁰. Til sammenligning har en færdiguddannet full-degree studerende kostet 196.000 kr., mens en færdiguddannet udvekslingstuderende, som fortsætter som full-degree studerende i gennemsnit har kostet 257.000 kr. Dette indebærer, at for samme beløb, som det koster at få en dansk ingeniør uddannet, kan man uddanne 7 udenlandske ingeniører. I en tid, hvor en fremtidig mangel på arbejdskraft har været på den politiske dagsorden i flere år, nævnes immigration og fastholdelse af højtuddannede indvandrere derfor ofte som et element i løsningen heraf.

Ud fra ovenstående cost-benefit-analyse ses det, at uddannelsesudgifterne til begge typer af internationale studerende er meget små og samlet set udgør 14 % for de full-degree studerende og godt 18 % for de udvekslingsstuderende (igen forudsat at disse læser videre som full-degree studerende efter deres udvekslingsophold) af udgifterne for danskere. Dette betyder også, at der skal tilsvarende kortere tid til, før disse udgifter er betalt tilbage igennem skatter og produktiv indsats på danske arbejdspladser. Hvis man kan formå at fastholde de internationale studerende i Danmark blot få år ekstra i forhold til i dag, kan de vise sig at være en endog rigtig god forretning for Danmark, i lyset af de kommende udfordringer i forhold til manglen på arbejdskraft.

Udeladte effekter

I ovenstående resultater er der en række faktorer, der ikke er medtaget eller kvantificeret, som peger i retningen af, at resultaterne i TABEL 3.1 formentligt er undervurderede, så begge typer af studerende giver et højere afkast til det danske samfund, end hvad der fremgår af TABEL 3.1. Resultaterne i TABEL 3.1 udgør derfor et *nedre estimat* af det virkelige samfundsøkonomiske overskud for de

¹⁰

Uddannelse	Samlet udgift	Kilde
Folkeskole 10 år	582.000	www.noegletal.dk
Gymnasie, 3 år	315.000	http://www.uvm.dk/Administration/Takstkatalog-og-finanslov/Takstkatalog?smarturl404=true
DTU, 5 år	483.000	http://fivu.dk/uddannelse-og-institutioner/videregaende-uddannelse/universiteter/okonomi/uddannelsesbevillinger/bevillinger-til-universitetsuddannelse
I alt	1.380.000	

internationale studerende. Nedenfor gennemgås disse udeladte effekter.

Datagrundlag

For det første er der en begrænsning i forhold til datagrundlaget. Dette går som før nævnt kun til og med 2010, hvorfor indtægter og udgifter for de individer, der er forblevet i Danmark efter 2010, ikke er medregnet. Dette taler for, at resultaterne ovenfor kan undervurdere den samlede gevinst for den offentlige sektor, da alt tyder på, at jo længere individerne er i Danmark, jo højere indtægter forekommer der. Endvidere er der tegn på, at omkring halvdelen af de udvekslingsstuderende, der bliver i Danmark, læser videre på DTU for at tage en grad. Hvis disse bliver i Danmark efter deres uddannelse – og ligner de øvrige full-degree studerende i mht. indtægter mv. – vil analysen yderligere undervurdere effekterne af denne synergi.

Indirekte skatter

For det andet er der i den samfundsøkonomiske analyse ikke inkluderet indtægter for den offentlige sektor i form af indirekte skatter såsom moms og punktafgifter. Dette indebærer yderligere, at resultaterne formentligt er undervurderede i forhold til hvad de virkeligt ville være.

Privat forbrug

For det tredje tages der i analysen ikke eksplicit højde for de internationale studerendes private forbrug og de afledte makroøkonomiske effekter heraf, hverken under eller efter deres DTU-ophold. Et studie fra Exeter University har kvantificeret dette for de internationale studerende ved deres universitet, og studiet peger på, at der er betydelige direkte og indirekte makroøkonomiske gevinster ved internationale studerende (se eksempelvis Oxford Economics, 2012)¹¹. At denne analyse ikke betragter de direkte og indirekte makroøkonomiske effekter af de internationale studerende taler yderligere for, at de sande samfundsøkonomiske effekter af de

¹¹Oxford Economics, April 2012: "The Economic Impact of the University of Exeter's International Students"

internationale studerende i virkeligheden er højere end hvad analysen tilsiger.

Branding af Danmark som "uddannelsesland"

For det fjerde kvantificeres den potentielle afledte effekt i form af branding af Danmark heller ikke i analysen. Formodentligt vil der være en positiv effekt i forbindelse med, at internationale studerende vender tilbage til deres respektive hjemlande og "reklamerer" for Danmark som uddannelsesland. Denne effekt er i sig selv svær at kvantificere, men effekten har formentligt betydning for det samlede antal internationale studerende i Danmark og ikke mindst antallet af full-degree studerende, som er meget værdifulde, jf. resultaterne ovenfor.

Danske studerende i udlandet

Endelig bør det nævnes, at der også er en enkelt udeladt effekt, der påvirker resultatet i den modsatte retning af de fire foregående, nemlig at de tabte indtægter for de danske udvekslingsstuderende, der vælger at blive i udlandet, ikke er medregnet. Imidlertid vil disse naturligt være af mindre størrelsesorden, end de indtægter, der genereres i Danmark, da der kun er cirka halvt så mange, der rejser ud, som der kommer ind.¹²

Samlet set tyder summen af de udeladte effekter på, at de resultater, der forekommer i den samfundsøkonomiske analyse, formodentlig er undervurderede. Således udgør resultaterne i forrige afsnit et *nedre estimat* i forhold til de samlede udgifter, det danske samfund har, i forbindelse med internationale studerende ved DTU. Dette indebærer, at der således formodentlig er en større gevinst forbundet med fatsholdelse og rekruttering af internationale studerende, end hvad resultaterne i TABEL 3.1 ellers viser.

¹² For hver 10 udvekslingsstuderende, DTU modtager, er der kun ca. 4 danske studerende, der rejser ud på tilsvarende måde. Den samlede effekt afhænger dog naturligvis også af den andel af de danske studerende, der vælger at blive i udlandet.

4 Konklusion

I debatten om Danmarks fremtidige mangel på arbejdskraft har de internationale studerende ved de danske universiteter været en hidtil uset faktor. Denne rapport undersøger det samfundsøkonomiske regnskab for internationale studerende ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU) ved at tage højde for, at en del af disse bliver i Danmark efter deres DTU-ophold og dermed bidrager til det danske samfund.

Rapporten skelner mellem to typer af internationale studerende:

- Udvekslingsstuderende, der læser på DTU i forbindelse med en udvekslingsaftale. Disse studerende er typisk bachelorstuderende som læser på DTU i 1-2 semestre.
- Full-degree studerende, der læser på DTU for at tage en grad. Disse studerende er kandidatstuderende ved DTU og tager således en fuld kandidatuddannelse.

Der opstilles et regnskab for hver af disse typer studerende, hvori der betragtes indtægter og udgifter for både den offentlige og private sektor med udgangspunkt i Danmarks Statistiks registerdata. Til analysen betragtes internationale studerende, der færdiggjorde deres DTU-ophold i perioden 2002-2006.

Resultaterne af analysen viser, at DTU's udvekslingsstuderende er udgiftsneutrale for det danske samfund, når der tages højde for, at en del af disse bliver i landet efter deres ophold. Dette resultat indebærer, at den relativt lille andel af udvekslingsstuderende, der bliver i Danmark (knap 9%) genererer nok overskud til det danske samfund til at betale for de samlede uddannelsesudgifter for de udvekslingsstuderende. Yderligere viser resultaterne, at de full-degree studerende ved DTU genererer et overskud på knap 600.000 kr. pr. studerende til det danske samfund.

Resultaterne viser endvidere, at det koster omkring 200.000 kr. at uddanne en full-degree studerende til ingeniør. Dette udgør 1/7 af udgifterne ved at uddanne en dansk ingeniør, som er i omegnen af 1,4 mio. kr. Dette indebærer også, at der skal tilsvarende kortere tid til, før disse udgifter er betalt tilbage. Hvis man kan formå at

fastholde de internationale studerende i Danmark blot få år ekstra i forhold til i dag, kan de vise sig at være en endog rigtig god forretning for Danmark, i lyset af de kommende udfordringer i forhold til manglen på arbejdskraft. I forlængelse af dette, findes der fremskrivninger, der peger i retning af, at der kommer til at mangle ingeniører i fremtiden (se IDA, 2013)¹³. Resultaterne af rapporten understreger derfor yderligere det økonomiske potentiale ved uddannelse og fastholdelse af de internationale studerende ved DTU.

Resultaterne i rapporten vurderes endvidere at være et nedre estimat for det sande samfundsøkonomiske regnskab for de internationale studerende ved DTU, da en række parametre, der kan påvirke resultaterne positivt, ikke er inkluderet eller kvantificeret. De vigtigste parametre er:

- Indirekte skatter (såsom moms og punktafgift).
- Privatforbruget for de internationale studerende og den tilhørende multiplikatoreffekt af dette.
- Brandingen af Danmark som uddannelsesland.

Samlet set peger resultaterne på, at der er en stor potentiel økonomisk gevinst for det danske samfund, hvis man er i stand til at fastholde en større andel af de internationale studerende. Det er derfor vurderingen, at de internationale studerende kan spille en stor rolle i debatten om den fremtidige mangel på arbejdskraft i Danmark.

¹³<http://ida.dk/sites/prod.ida.dk/files/Prognose%20for%20ingeni%C3%B8rmangel%20-%20IDA%20ANALYSE%20-%20endelig%20version.pdf>

5 Appendix

Nedenfor er de gennemsnitlige historiske tal for den offentlige og private sektors indtægter og udgifter forbundet med de to typer studerende pr. år efter deres DTU-ophold angivet. Skat, kontanthjælp, dagpenge og bruttoindkomst er angivet i 2010-priser. Lægebesøg og antal sengedage er angivet i antal.

TABEL 5.1 INPUT-TAL TIL COST-BENEFIT ANALYSEN

Full-degree studerende						
År efter DTU	Skat	Læge	Sengedage	Dagp	Khjælp	Indk
1	78.828	2,3	0,1	17.421	102	229.753
2	102.114	2,8	0,1	8.710	104	288.920
3	114.347	3,0	0,2	8.398	0	315.527
4	123.463	3,5	0,4	8.882	117	340.058
5	142.801	4,1	0,3	11.213	308	392.506
6	144.849	4,0	0,4	8.798	0	411.926
7	147.427	3,9	0,2	6.711	0	413.804
8	142.076	3,9	0,1	6.753	0	398.363

Udvekslingsstuderende						
År efter DTU	Skat	Læge	Sengedage	Dagp	Khjælp	Indk
1	19.169	1,5	0,0	649	0	66.461
2	38.228	1,7	0,1	1.964	108	118.091
3	59.382	2,4	0,1	2.665	67	182.569
4	79.090	2,7	0,1	4.974	0	233.914
5	97.100	3,6	0,2	5.586	0	294.881
6	119.063	3,7	1,2	6.780	0	358.703
7	126.081	3,4	0,6	7.182	1.755	333.780
8	139.228	3,9	0,0	23.292	0	433.023

Anm.: Dagp er kort for dagpenge, Khjælp er kort for kontanthjælp. Indk er kort for real bruttoindkomst. Alle variable (undtagen sengedage og læge) er beregnet i 2010-priser.

Kilde: Egne beregninger

Priserne for antal lægebesøg er konsultationstaksten, der stammer fra lægernes overenskomst. Prisen pr. sengedage er beregnet ud fra udgifterne til sundhedsvæsenet delt med antal sengedage. Dette tal stammer fra Danmarks Statistik.